

ENAKOPRAVNOST*

Owned and Published by
AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Sundays and Holidays
 SUBSCRIPTION RATES. CENE NAROCNINI
 By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
 (Po raznalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto) \$5.50
 For Half Year — (Za pol leta) \$3.50
 For 3 Months — (Za 3 meseca) \$2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
 (Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
 For One Year — (Za celo leto) \$7.50
 For Half Year — (Za pol leta) \$4.00
 For 3 Months — (Za 3 meseca) \$2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
 (Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemskie države):
 For One Year — (Za celo leto) \$8.00
 For Half Year — (Za pol leta) \$4.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland,
 Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

Kako vodi urad socijalnega zavarovanja seznam delavčevega zasluka

Slednji delavec, ki je uposlen v privatni industriji ali businessu — to je, v tovarni ene ali druge vrste, v premo-gokopu, v trgovini, v uradu, v garaži, v banki, v hotelu — ima svoj seznam socialnega zavarovanja v Baltimore, Maryland. Ta seznam ozir. račun, nosi njegovo ime in njegovo številko socialnega zavarovanja, isto številko, ki je navedena tudi na njegovi izkaznici socialnega zavarovanja. V tem seznamu so vključene vse plače ali mezde, ki jih je prejel od meseca januarja, 1937, ko je stopil v veljavno program starostnega in posmrtninskega zavarovanja.

Knjigovodja Strica Sama za vodenje starostno in posmrtnsko zavarovalnega programa je (pod splošno poznanim imenom) Social Security Board. Ker ima na razpolago najmodernejše stroje in pripomočke v pogledu modernega knjigovodstva, je lahko vsak delavec gotov, da je ves njegov zasluk točno zabeležen. To je tudi dobro vedeti, kajti, točno knjigovodstvo v tem pogledu je za mezdnega delavca poglobitve važnosti; izplačila, ki jih je deležen po upokojenju sam ter njegova družina so zavisna od plač, ki so kreditirane na njegov račun v uradu socialnega zavarovanja in istotako so seveda zavisna od tega izplačila, do katerih je upravičena njegova družina v slučaju njegove smrti.

Kje pa Social Security Board dobi podatke o delavčevi plači?

Te prejme od delodajalcev. Štirikrat na leto pošljejo delodajalci zvezni vladi davke za socialno zavarovanje. Istočasno pa pošljejo tudi poročilo o plači vsakega posameznega zavarovanega delavca. Te poslane številke o plačah posameznih delavcev so potem vpisane v sezname posameznih številk zavarovanih, in to v gl. uradu v Baltimore.

Veliko se je storilo v prilog točnega in vestnega prijavljenja delavskih plač in sedaj se more reči, da pretežna večina delodajalcev redno prijavlja številke izplačanih mezd. A najdejo se vkljub vsemu, še vedno poedini delodajalci, ki napravijo napake pri prijavi plač, imen, itd., in v takih slučajih mora urad za socialno zavarovanje sam izravnati zamešane sezname. V mnogih slučajih pa so stvari tako zmešane, da ni mogoče razbrati, kateremu delavcu spada ta ali ona prijavljena plača, bodisi, ker je ime delavca napacno črkovan, ali pa je morda izkazna številka delavca nepravilno zapisana, ali pa je sploh izpuščena iz poročila. V takih slučajih je treba izmenjati število pisem preden je zadeva razrešena in seznam prizadetih delavcev spravljen v pravi red. Vse to, kajpada, povzroča stroške in zavlačevanje časa, radi cesar Social Security Board neprestano opozarja vse delodajalce na važnost točnega in rednega prijavljanja delavskih plač.

Delodajalec nosi največji del odgovornosti za natančno in pravilno prijavo mezd. Od njega zavisi prijava vseh plač do letne vsote \$3000 za posameznega delavca, neglede nato, ali je delavec uposlen vse leto, ali pa le delno, ali morda samo po nekaj ur dnevno, in nasi je plačan v denarju, ali pa na kak drug način, kot brezplačnem stanovanju, hrani, itd. Vendar pa mora tudi delavec sam paziti na to, da je njegova plača točno prijavljena na pristojno mesto. Kadarkoli dobi kako novo delo, ki ga krije zakon socialnega zavarovanja, — pa četudi traja delo le nekaj ur — naj pokaže izkaznico svojega socialnega zavarovanja delodajalcu ali knjigovodji podjetja, kateri naj prepiše njegovo ime in številko kot je oboje navedeno na izkaznici. S tem delavec poskrbi, da je vsak cent, ki ga zasluži v delih, katere krije socialno zavarovanje, kreditiran k njegovemu seznamu plač v uradu socialnega zavarovanja.

Je še nekaj, kar delavec lahko stori, da pripomore k točnemu prijavljenju in vodenju njegovega zavarovalninskega seznama. Prepriča naj se o tem. Po postavi mora vsak delodajalec dati delavcu vsaj enkrat na leto izkaz o njegovi plači ter o odbitku za socialno zavarovanje. Ko delavec pusti delo, mora istotako dobiti izkaz o tem. Ti izkazi pa sami na sebi še niso dokaz, da je bila plača prijavljena. Glede tega je najboljše, če se obrne delavec na ravnost na gl. urad, posebno ako sluti, da je v njegovem

Z obiska slovenske vasi v bližini Trsta

V enem svojih poročil iz Trsta je Theodore Andrica opisal obisk v Konkonelu pri Trstu, kjer se je sestal z družino 82-letnega Franceta Ferluge, ki je oče Mrs. Anne Stavanje, ki biva na 18218 Nottingham Rd. Na sliki zgoraj so člani Ferlugove družine od desne proti levi: ga Ivanka Vremec, ga. Ana Tomec, ga. Antonija Ferluga, France Ferluga in Marija Ferluga. Deček je Umberto Ferluga, deklica pa Eddea Vremec, vnuk in vnučinja očeta Mrs. Stavanje. Kakor piše Andrica v svojem poročilu, so bili starši otrok prisiljeni dati jim tipično italijanski krstni imeni. (Poročilo o obisku clevelandskoga časnikarja pri Ferlugovih bomo objavili v jutrišnji izdaji Enakopravnosti.)

Kaj vse je videl in slišal Theodore Andrica od naših ljudi v Trstu in okolici

(Nadaljevanje s 1. strani)

mogli verjeti, ko sem jim rekel, da jih ne bo nič stalno. Menda jim ni še nikdar nihče storil nobene usluge zastonj.

Neka ženska, ki je prišla iz neke 15 milj oddaljene gorske vasi, mi je prinesla pet jajec.

Poleg za sorodnike v Clevelandu, sem prejel sporočila tudi za ljudi v New Yorku, Detroitu, Chicagu, Dearbornu, Milwaukee in več mestih v Južni Ameriki.

Med mojimi prvimi posetniki je bila Pavla Dolgan, ki biva v vasi Storje, št. 18. Ona je sestrica Mrs. Mary Widmar, ki biva na 8117 St. Clair Ave. in prinesla je še več drugih pisem od drugih sorodnikov Mrs. Widmar v Storju.

Pol Štorja je bilo med vojno požganega

Adela Bežek, tudi iz Storja, je prinesla pisma od svoje matere za svojo tetu Mrs. Antonijo Mihevc, ki biva na 1135 E. 60 St. Ta in ostali naslovi, ki jih omenjam tukaj, utegnjene biti stari naslovi, ampak so zadnji, ki jih imajo ljudje na Primorskem.

Od Pavle Dolgan in Adele Bežek sem zvedel, da je bilo v bojih med partizani in Nemci požganih skoraj polovico Storja.

Iz pisem, ki so mi jih prinesli obiskovalci, sem lahko dobil vso zgodovino Primorske, kakor se je razvijala tekom zadnjih pet let. Imena se spominjajo, zgodba pa je ista: smrt, odgon v koncentracijski taborišči in na suženjsko delo, skrivanje po gozdovih, pomanjkanje in skoraj lakota. Skoraj sleherno pismo pripoveduje o velikanski draginji.

Bil je 16 mesecev suženjski delavec na Bavarskem

Josip Legiša iz Prečnika, mi je prinesel pismo za svojo ženo Alice Legiša, ki stanuje na 805 E. 100 St. Povedal mi je, da je bil 16 mesecev na Bavarskem kot suženjski delavec. Od tam se

seznamu kaka pomota ali netočnost, ki jo je treba popraviti. Piše naj v tem slučaju direktno na Social Security Board v Baltimore in vpraša, naj mu pošlje podatke o njegovem seznamu tamkaj. (V lokalnem uradu socialnega zavarovanja lahko dobi nalašč za to prirejeno karto.) Če v gl. uradu uvidijo, da se je vrnila kaka pomota ali nepravilnost v seznamu, tedaj bo delavcu pomagal, da se zadeva pravilno uredi. Vsekakor je dobro pregledati vsaj vsaka štiri leta, če je v redu glede vašega zavarovalninskega seznama, kajti, nekaterih napak ali nepravilnosti bi se po daljšem času ne moglo popraviti.

Paketi v Jugoslavijo so carine prosti

(Nadaljevanje s 1. strani)

blaga iz Amerike, zakaj na-birala akcija onkraj ocea-na še ni končana.

RKS razdeljuje ta mater-rial po svojih krajevnih in kvartnih odborih po vsej Sloveniji med najpotrebnej-še. Zakaj, dobro vemo, da naše partizanske mater-ze zelo nerade prosijo, ker se boje, da so morda drugi še bolj potrebni. Edino kra-jevni in kvartni odbor RKS v sporazumu s poročeval-cem odseka za soc. skrb-stvo pri pristojnem NOO (Narodnemu osvobodilne-mu odboru) ali odboru OF (osvobodilne fronte) lahko izvede to razdelitev res-pravično, ne le med posilice, ampak predvsem med tiste, ki so res potrebeni, pa-zaradi svoje skromnosti ne prosijo.

Ko je bila organizirana po-možna akcija ZOJA, Slovenija še ni bila osvobojena, niti še velik del Jugoslavije. Vsled te-ge smo apelirali na naše roja-ke, da prispevajo za relifno ak-cijo brez razlike, bo li takoj-nega pomoč prišla tedaj v Slove-nijo ali ne. Nekateri deli Jugoslavije so bili še bolj potrebeni. Dasiravno torej prve pošiljke niso bile zaznamovane, kje se naj material razdeli, je bilo ven-dar nekaj nujne hrane za otro-ke, čevljiv in zdravniških pot-rebščin razdeljenih v tedaj osvobojenem delu Slovenije.

Zgorajšnje poročilo pa je sas-pove, da je v Sloveniji že eno polno skladisča tega materiala, a več ga pa še pride iz Dalmacije, čim bo vozni promet zopet urejen. Pomoč se torej deli med najbolj potrebone in med te spa-dajo tudi Slovenci. To je dokaz, da je bilo naše prvotno post-

Frol, Jelšane, št. 4, Okraj T1, Bistrica.

Mrs. Prijatelj, Coineaut, od Ane Bisiach, Androna S. Cilino 9, Trst.

John Mrsnik, 720 E. 162 St., od Helene Mrsnik, Smrje, št. 47, pošta Prem.

Matthew Nemeč, 885 E. 236 St., od Mrs. Jožefa Kovačič, Smrje, št. 62, pošta Prem.

John Gerl, 19807 Shawnee Ave., od Angele Valenčič, Smrje, št. 20, pošta Primano, okraj Reka.

Joseph Mrsnik, 20170 Lindberg Ave., Euclid, O., od Polda Mrsnik, Smrje, št. 48, pošta Prem pri Ilirske Bistrici.

Mrs. Mimi Kovačič, 20160 Lindberg Ave., Euclid, O., od Ivana Urzh, Smrje, št. 41, pošta Prem.

Ignac Slabe, 1604 E. 167 St., od Franc Celigoj, Parje, št. 3, pošta Zagorje.

Joseph Rupena, 985 E. 185 St., od Gregor Miljević, Trst.

Mrs. Mary Kovach, 7809 Aet-na Rd., od družine Rebčec, Palčje, št. 57, Sv. Peter na Krasu.

Frank Cesnik, 5709 Prosser Ave., od Marije Česnik, Palčje, št. 47, Sv. Peter na Krasu.

Joseph Zadnik, 3839 E. 93 St., od družine Zadnik v Kozianje, in Mrs. Valerija Kocjančič, Trst, via Pandares 6, pri Stolfa.

Matko Penko, 1214 E. 74 St., od Ivana Sedmak, Planina, št. 56, pošta Ajdovščina.

Ivana Novak, 14707 Sylvia Ave., od Marije Mohorčič, Gru-sjevje, št. 9.

Ivan Kapelj, 709 E. 155 St., od Anton Kapelj, Kal, št. 16, Sv. Peter na Krasu, in družine Prele.

Rafael Smrdelj, E. 59 St., od družine Smrdelj, Trst.

Mrs. Antonia Mihevc, 1135 E. 60 St., od Ane Bežek, Štorje, št. 14, pošta Sežana.

Mrs. Julia Vidmar, 15628 School Ave., od družine Bole, pošta Tomaj, št. 14.

Mrs. Mary Novak, 983 E. 67 St., od Ivanke Kariz, Križ, št. 19, pošta Tomaj.

Mrs. Frances Perle, R.F.D., Painesville, O., od družine Zadnik, Herpelje, št. 52.

Mrs. Maria Božeglav, 1125 E. 60 St., od družine Dolgan, Stara Sušica, št. 2, pošta Košana.

Frank Zafred, 957 E. 185 St., od družine Zafred, Nova Sušica, št. 24, pošta Košana.

Mrs. Mary Dekleva, od Rose Vraber, Trst, Via Molino a vento 106.

Mrs. Maria Ljubic, 19722 Ke-wanee Ave., od Ivan Cegler, Hrušica, št. 27, pošta Ponari-

grad, in Tereza Valenčič, Hrušica, št. 32.

Frank Kuret, 1246 E. 59 St., od Jennie Kuret, Narinja, št. 50, pošta Sv. Peter na Krasu.

Mrs. Alice Legisa, 805 E. 190 St., od Joseph Legisa, Prečnik, št. 12, pošta Ajdovščina.

panem in priporočanje prav-ten da pravilno deli slova-

Rdeči križ to našo podpon-samo med one, ki prosijo, več med vse najpotrebnej-

S seje glavnega odbora. Seje se je udeležilo 24 odbor-

nikov in odbornic. Vršila se v Chicagu 15. septembra. Pa-

na so bila obširna poročila-

referati; poročil je tudi 24

zorni odbor in predložil raz-

zorni odbor 31. avgusta. Seja je bila

splošnem zelo živa in zamis-

Slovenci pod okriljem SA-

in ZOJA.

Tajništvo so bila na se-

brat Leo Jurjevič kot pred-

nik Zapadne slovanske zve-

katero vsto je SANSA ne-

26. septembra, 1945

V Trstu so prestali mnogo grenkega

DOLOMITI

Dr. Metod Mikuz

(Iz urada Slovenskega ameriškega narodnega sveta)

Mr. John Renko, zastopnik ENAKOPRavnosti, je prejel pismo od svojega brata Matije Renko, katerem slednji opisuje kako je bil v Trstu trpelno teževje. Vsled bombardiranju je bilo več hiš porušenih in morda se glasi:

Ljubi moj brat Ivan:
V mojih prvih besedah te pripravljam tebe in ženo v tvojo družino, ako ste še v tem času smo prestali mnogo strahu in veliko tropljenja. Nismo mogli poravnati eden drugemu, a naše mire so bile pri vas. Bili smo v zdravi, kako je z vami, ali ste tako jih prijevali, ker so nas priskrakoplovali, ker so obiskati. Sedaj ti pišem le malo kako tukaj z menoj. Slavko je bil pet let pri mornarici in je postal dosta grenkih ur. Marko tudi pri vojakih ali nemu ugašal in tako je mogel iti pod Nemce, tudi tam se naveličal in jo je popiral samo da jih ni služil. Tako je bila doma, ker sem pri nisem doma, ker sem pri sanatorijih že dve leti, tako da mi je bila samo žena doma.

Severno mejo je namesto nas stražila Hitlerjeva Nemčija. Zagradila jo je tri metre na globoko in dva na visoko z bodečo žico in skrbno zamirala. A prav pod temi minimi je zletel v zrak marsikateri vlak in se zrušil marsikateri bunker. Za juriš pa so bile najbolj prikladne francoske ročne granate, katere so Hitlerjevi obešali na mejo, jih med seboj povezali in mislili, da nam tako prizvajojo gotovo smrt, če bi poskusili prezerati žico. Žlico so partizani neštetokrat prelezli, a smrti le ni bilo. Imeli pa smo od te "meje" ali kakor smo imenovali od "drata" dvojno korist: bili smo varni pred Italijani, kajti njihovi zavezniški niso nikdar pustili, da bi prišli čez njihovo ozemlje nam za hrbit, pa tudi pred Nemci, ki si preko visoke in zaminirane meje niso upali ne smeli.

Druga, prav tako velika kostrpa je bila ta, da so bile prav vse tiste mine in granate naša najboljše skladiste. Pred našimi mineri in strokovnjaki v pobirjanju min se je iz moči v noč vršila neizprosna in skrajno zgrizena borba. Hitlerjevi so poglagali mine, a naši so jih pobirali sproti in pred nosom, na žici pa puščali listke: zahvaljujemo se vašemu firerju za točno dostavljanje vojnega materiala. Poleg tega je na Osredku, za dober luč kamna od žice in polnem mire šest mesecov razvijal svoje vojaške in politične načrte takratni slovenski štab.

Vzhodna meja je bila dvojna. V širšem pomenu, to so partizani redno kontrolirali vsako noč, je segalo do ljubljanskega bloka, v ožjem pomenu, to se pravi, kamor se ni upala stopiti okupatorjev ali izdajalčev nogi, niti podnevi, pa je tekla tik ob cesti Smartno-Dobrova, nad dobrovskim župniščem čez Šujico in odtod po cesti Stranska vas-kota 335, preko katere se je končala ob "meji". Južno mejo je z malimi izjemami tvorila v ožjem smislu cesta Radna-Brezovica-Log-Drenov grič in odtod nedolčeno nekam nad Staro Vrhniko, v širšem pomenu pa vse do Ljubljance. Sporna v ožjem smislu je bila le zapadna meja in to zato, ker okupatorju nikakor ni bilo moči dopovedati, naj opusti postojansko v Polhovem gradu. Zato je v sloviti Prosci pokalo in so letali v zrak kamioni vsake sobote, ko je okupator vozil hrano in municijo v Polhov gradec.

Brata Toneta hiša in skedenj tudi podrla, in on je umrl. Tone je tudi umrl.

Torej, dragi moj brat, prosil te, da tako je ponočene obleke, imel bi ti še mnogo za pisanje, da sedaj naj zadostuje. Večja moje srčne pozdrave, da nam kaj hitro odgovorite. Zbogom, dragi brat,

Matija Renko.

Od krajev na tem malem, a povsem svobodnem ozemlju bo-

je Matija Renko izročil pi-

simo, ker je o njem zvedel, da je iz Clevelandca.)

(Ob priliki prvega kongresa Osvobodilne fronte Slovenije, ki se je vršila v Ljubljani 14., 15., 16. in 17. julija 1945, je verski referent dr. Metod Mikuz, slovenski duhovnik, ki si je boril štiri leta med partizani, spisal naslednjo spominško črtico. Objavljena je bila v "Slovenskem poročevalcu" dne 15. julija 1945.—SANS)

* * *

Ce bi profesor ali učitelj vprašal starega partizana pri izpitu, kje in kaj so Dolomiti, bi mu ta prav gotovo ne odgovoril povoljno. Ne bi začel s tem, da je ta gorska tvorba iz tega ali onega časa, in podzavestno pokazal samo v smeri proti Dobrovi in Sv. Katarini.

Da, to in tam so naši partizanski Dolomiti. Del slovenske zemlje, na katero si ni upal stopiti okupator kljub svoji ogromni premožnosti polnih šest mesecev z majhno dvakratno izjemo nekaj dnevnih bojišč. Ne, to je bilo v pustu 1943. In meje tega našega dolomitskega kraljestva? Danes jih lahko povem in vem, da se bodo ljudje čudili. Danes, ob velikem prazniku Osvobodilne fronte, katere zmagovito vodstvo in veliki človečanski program je prav s svobodnimi Dolomiti v nejšči zvezri.

Severno mejo je namesto nas stražila Hitlerjeva Nemčija. Zagradila jo je tri metre na globoko in dva na visoko z bodečo žico in skrbno zamirala. A prav pod temi minimi je zletel v zrak marsikateri vlak in se zrušil marsikateri bunker. Za juriš pa so bile najbolj prikladne francoske ročne granate, katere so Hitlerjevi obešali na mejo, jih med seboj povezali in mislili, da nam tako prizvajojo gotovo smrt, če bi poskusili prezerati žico. Žlico so partizani neštetokrat prelezli, a smrti le ni bilo. Imeli pa smo od te "meje" ali kakor smo imenovali od "drata" dvojno korist: bili smo varni pred Italijani, kajti njihovi zavezniški niso nikdar pustili, da bi prišli čez njihovo ozemlje nam za hrbit, pa tudi pred Nemci, ki si preko visoke in zaminirane meje niso upali ne smeli.

Druga, prav tako velika kostrpa je bila ta, da so bile prav vse tiste mine in granate naša najboljše skladiste. Pred našimi mineri in strokovnjaki v pobirjanju min se je iz moči v noč vršila neizprosna in skrajno zgrizena borba. Hitlerjevi so poglagali mine, a naši so jih pobirali sproti in pred nosom, na žici pa puščali listke: zahvaljujemo se vašemu firerju za točno dostavljanje vojnega materiala.

Poleg tega je na Osredku, za dober luč kamna od žice in polnem mire šest mesecov razvijal svoje vojaške in politične načrte takratni slovenski štab.

Vzhodna meja je bila dvojna. V širšem pomenu, to so partizani redno kontrolirali vsako noč, je segalo do ljubljanskega bloka, v ožjem pomenu, to se pravi, kamor se ni upala stopiti okupatorjev ali izdajalčev nogi, niti podnevi, pa je tekla tik ob cesti Smartno-Dobrova, nad dobrovskim župniščem čez Šujico in odtod po cesti Stranska vas-kota 335, preko katere se je končala ob "meji". Južno mejo je z malimi izjemami tvorila v ožjem smislu cesta Radna-Brezovica-Log-Drenov grič in odtod nedolčeno nekam nad Staro Vrhniko, v širšem pomenu pa vse do Ljubljance. Sporna v ožjem smislu je bila le zapadna meja in to zato, ker okupatorju nikakor ni bilo moči dopovedati, naj opusti postojansko v Polhovem gradu. Zato je v sloviti Prosci pokalo in so letali v zrak kamioni vsake sobote, ko je okupator vozil hrano in municijo v Polhov gradec.

Brata Toneta hiša in skedenj tudi podrla, in on je umrl. Tone je tudi umrl.

Torej, dragi moj brat, prosil te, da tako je ponočene obleke, imel bi ti še mnogo za pisanje, da sedaj naj zadostuje. Večja moje srčne pozdrave, da nam kaj hitro odgovorite. Zbogom, dragi brat,

Matija Renko.

Od krajev na tem malem, a povsem svobodnem ozemlju bo-

je Matija Renko izročil pi-

simo, ker je o njem zvedel, da je iz Clevelandca.)

Millionth G.I. Home From Europe

Corp. Almon N. Conger, medie, of Tacoma, Wash., left, the millionth G.I. to be redeployed from the European theater of operations since V-E Day, is greeted by commander of the 35th infantry division, Maj. Gen. Paul W. Baade, on the arrival of the Queen Mary at New York. Conger wears the distinguished service cross along with his service bars.

ENAKOPRavnost

krepil in z železno voljo in nepotpustljivostjo ustvarjal okupatorju najboljše pest: prve slovenske brigade.

In če bi našteval dalje, bi ne bilo ne prostora ne časa. Bili so vse to tako veliki dnevi in noči, da bi vsak od teh zaslužil polno pozornost. In v teh so živelji veliki in dobrli ljudje. Roka je znatno prešibka, da bi jih dovoljno in jasno prikazala ljudem, pa človek nazadnje tudi ne ve, kje bi začel. Ali pri teh ljudeh, kot politikih in državnikih, ali samot kot pri ljudeh. Vem, ne bo jim všeč, vem pa tudi, da mi bodo kot znancu odpustili.

Obiskal sem sedež Izvršnega odbora na Babni gori. Sonec je zahajalo in okupatorjevi hlapci na Korenu so že hiteli prizigati ludi okrog postojanke, da ji izgledala kot pravljenci in začarani grad. Dobil sem vse doma, kar je bila sreča. Saša (Josip Vidmar) je ležal obvezan in govoril nad Cedrikom (dr. Obrečem), ker mu je spulil, ne vem ali preveč ali premalo zob, a zraven na šahovski deski neusmiljena mrovaril Jaka Avšič (general-lajtnant) in še pazil na vsako besedo, ki smo jo izprevoril.

Pavle (minister Edvard Kocbek) je sključen ob mizi kot veliki idealist spravljal na papir še vedno svojo največjo željo: pridobiti in prikleniti k borbi duhovnike in verne ljudi. Na skepsično mnenje, da se mu bo drugo posrečilo, prvo pa ne, ni imel časa odgovarjati. Spet se je sključil in pisal in črpal naprej. Gašper (minis. Tone Fajfar) je mirno, kot da ni nikogar ne v sobi; ne na svetu, nekaj pisal, Drejč (sekretar Lubec) je Andrej (dr. Rusu) razlagal o najnovejšem razvoju ruske ofenzive. Vse je bilo nekam živahnove.

Zadnjič sem obiskal te kraje.

Polagoma so dokončavali. Jaka je bil seveda matiran, Saša se je smejal, Gašper se je zagledal skozi okno, Drejč je zgibal kar in zapiske in samo še Pavle je hitel spreobračati. Razgovarjali smo se in govor je tekel gladko in neprisiljeno kot med ljudmi, ki jim je že zdavnaj jasno maršikaj, ki so ene misli, ene poštenosti in ene ljubezni. In nazadnje, bogve kdaj, so celo zapeli. Začarani grad na Korenu se je svetil in nad Ljubljano je bilo svetlo kot da bi gorelo. Bila je res v peku in v vicih.

Obisk pri Luku (minister Leskošek) je bil redno krajši. Veliko sva se pomenila in misli tega stvarnega človeka so bile jasne, odločne in koristne. Luka je bil vselej človek stvarnosti. Tuji v tem, da je razdal vse, kar je imel, če je videl potrebo.

To so Dolomiti z naše človeške in partizanske strani. Dolomiti, kjer sem našel prvič v življenju prave ljudi in resnične prijatelje. Res je, da tudi borba sama že druži ljudi. A svet in človek se v bistvu ne spremeni nikdar. Je in ostane: iskreno in zares druži samo ljubezen. In te je med nami in v nas dolomitski ljudeh veliko in ne bo nikoli minila.

Zadnjič sem obiskal te kraje.

Pri Gavgarju je porušeno, na Babni gori tudi Lukovga bunkerja nisem mogel več najti. Škoda morda ima še kaj zame.

OGLAŠAJTE V — "ENAKOPRavnost"

NOVICA

IMA LE TEDAJ SPLOŠNO VREDNOST KO JO IZVE JAVNOST

KADAR SE pri vaši hiši pojavi kaj novega, ki bi zanimalo vaše prijatelje in splošno javnost, sporočite tozadevno na

ENAKOPRavnost

6231 ST. CLAIR AVE.

HENDERSON 5311

Novice radevole priobčujemo
brezplačno

Mi dajemo in izmenjavamo Eagle znamke—Trgovina odprta od 10. zj. do 5.30 pop.

THE MAY COMPANY'S

Razprodaja koncem meseca z znižanimi cenami

SAMO EN DAN!

V ČETRTEK, 27. SEPT.

Sportna oprava

VES-GUMIJASTI EXERCISER, preje	69¢
1.00 znižan na	
FUL-VU PHOTO ALBUMS, pristno usnje mere 8x10, preje 3.70, sedaj	2.50
MCGREGOR PLAID SPORTNE SRAJCE, iz volne in rayona, majhne, srednje in velike mere, izbera barve, preje 7.95, sedaj	5.95
McGREGOR AERO-CADET JACKETI, mere 40 samo. Olivne barve, preje 6.50	3.95

THE MAY CO. . DRUGO NADSTROPJE

Posoda iz porcelana in stekla

CRYSTAL GEORGIAN NAMIZNI KARCI, preje 59c ducat, sedaj	49¢
SOUTHERN POTTERY ROČNO BARVANA POSODA: plitvi krožniki, lončki za čaj, krožniki za juho, ita, po zelo znižani	1.25
MAJHNE SLIKE, kokoši, rac ali praščkov; preje \$1, sedaj	49¢
LUCITE CIGARETNI ZABOJKI, preje 2.95, sedaj	1.00
KLEENEK ALI ZABOJKI ZA PUDER, preje 1.19, sedaj	69¢
ZABOJKI ZA ZLATNINO, bela ali rjava podloga, preje 1.95, sedaj	1.49
OKVIRI ZA SLIKE, iz Syroco lesa, 8x10 inčev, preje 3.95 in 5.95, sedaj	1.95
MEHINKANSKI STOLI, velike mere, prijetno dekorirani, nekajko poškodovan, preje 5.95, sedaj	3.95
RAZNI KOMADI FIGUR, OGLEDAL, VAZ, itd. nekajko zapršeni; znižani	1.00
RAZNI KOMADI FIGUR, OGLEDAL, VAZ, itd. nekajko zapršeni; znižani	1.00
THE MAY CO. . PETO NADSTROPJE	

Drobniaria

HANGER SET 3-KOMADOV, pokriti z felt, da obvarjuje vase obleke; preje 1.50,	**49¢</**

Slike iz osvobodilne borbe v Sloveniji

Partizanske tiskarne v Sloveniji

Izdal Propagandni oddelek Glavnega štaba Narodne osvobodilne vojske in Partizanskih odredov Slovenije

(Nadaljevanje)

Nato sva začela tiskati. Njen papir je bil nabran od vseh vetrov, zato je imel tudi vse oblike, ki so pri papirju možne. Njen pisalni stroj je bil tak, da je eden pisal, drugi pa vlekel valjar, ki se ni hotel sam premikati. Njen ciklostil je bil le od daleč podoben pravemu ciklostilu. To je bil navaden okvir z zakrpano mrežico, vse skupaj pa je bilo pritrjeno na navadno desko. Nobena najina matrica ni vzdržala 100 izvodov. Da je na svetu tudi korektturni lak, takrat nisva vedela. Barvo sva si naredila iz saj in firneža. Toda šlo je, ker sva hotela tiskati."

Tako ni začela delati samo tiskarna "Cankar", tako je začela delati marsikatera partizanska tiskarna. Med tem, ko prve dni v taki tiskarni ni bilo nitij tehničnih pripomočkov niti spremnih rok, se je vse to z brezprimerno vztrajnostjo pojavilo in izpopolnilo.

Tako se je zgodilo tudi s tiskarno "Cankar", in ne samo to, kmalu so ji priskočile na pomoč nove tiskarne. Poleg letakov in parol so se v letu 1943 v teh tiskarnah tiskale štajerske izdaje "Slovenskega poročevalca" razne brošure v pokrajinski list Osvobodilne fronte za Štajersko "Slovenski vestnik", ki ga je pozneje zamenil "Novi čas".

Pravi razvoj je doživel partizanski tisk na Štajerskem v po-mladi in poletju 1944 leta. Njegov organizator je bila naša vojska. Štajerska okrožja so v tem času začivela v neslutnem poletu. Nastala je vrsta okrožnih ciklostilske tehnik, katerih delo je bilo do jeseni že tako organizirano, da je desetorica njih vsak drugi dan po enotnem rokopisu izdelala poleg drugega tiska štajersko pokrajinsko glasilo Osvobodilne fronte "Novi čas" v skupni nakladi 10,000 izvodov.

Nemški račun o ponemčenju Štajerske je propadel. Ogenj ne more uničiti tiskane besede na-rodu, ki jo brani.

Jesen 1944 leta pa je na Štajerskem stekel tudi pravi tiskarski stroj. Že prvi tiski, ki so izšli iz nove tiskarne, so zelo prikupni. Medtem ko so dali Štajerci svojim ciklostilskim tiskarnam imena po svojih najbolj vidnih borceh kot sta Stane Ilc — Krištof in Lojze Hochkrauter po imenih slovenskih pisateljev in pesnikov kot so France Prešeren, Ivan Cankar, Podlimbarski, Slomšek, so svoji prvi tiskarni nadeli ime po svojem zelenem Pohorju, "Pohorska tiskarna".

Videz pa je, da Štajerci ne bodo ostali sami pri "Pohorski tiskarni", saj so poslali že nov tisk, ki ga je izdelala tiskarna "Pravica", o kateri pa še niso utegnili poročati.

Ko pridejo partizani v zibelki slovenstva, v slovenski Koroški, kjer še sedaj stoji na Gospo-svetskem polju staroslovni slovenski vojvodski stol, v sloven-sko hišo, morajo najprej zapeti partizansko pesem. Ta pesem odpre srce vsakega Korošča. Partizanska pesem je v Koroški, najbolj severni slovenski pokrajini, več kot program. Partizanska pesem je tam življenje, ki nastaja.

Slovenska beseda na Koroškem doslej še ni uživala svojih pravic. V desetletjih po prvi svetovni vojni pa je bila skoraj do kraja zatrta. Korošči pod Avstrijo niso imeli svojih šol, ne

papirja. Papirnih tvornic slovenski partizani namreč nima-mo.

Dolgo časa je prihajal papir iz Ljubljane. Več vagonov ga je prišlo. Organizatorji in železničarji so pri vsakem prevozu tvegali najmanj dolgoletno ječo. Nekaj papirja je dala italijanska kapitulacija.

Toda vse to je bilo samo del potreb.

Naši partizani so napadli vlak in med plenom je bil tudi pa-pir.

Naši partizani so napadli oku-patorjevo papirnico in vozovi-papirja so se usmerili proti par-tizanskim tiskarnam.

Toda stroji so porabili balo za balo.

Nove zveze na vse strani so preprečile novo pomanjkanje. Po dolgih in napornih vožnjah so prihajale težko pričakovanje pošiljke. S pošiljkami so bile tiskarske barve, strojno olje.

Velikokrat se pojavlja pred partizansko tiskarno vprašanje pa-pirja. Samo partizanski vztrajnosti se je treba zahvaliti, da tisk ni nikoli zastal. Pre-nosi papirja preko rek in gora pa so vrsta junaštev posebej.

Ko pišem tele vrstice, pada v debelih kosmih vlažen sneg. Prav blizu se vrše borbe. Poka-jomine in topovi in pojo strojnice in puške.

V mislih imam naše kurirje, ki ta trenutek neso mimo so-vražnika, mimo bitk in sovražnih zasedb polne nahrabtnike našega tiska. Naši krasni kurirji! Tudi ponoči so bili na poti, tudi ponoči je že padal sneg, gotovo so vsi mokri. Nocoj je bila dolga njihova pot, skoraj gotovo niso vsi ujeli svojih zvez.

Naši kurirji so naša pošta. Vsako uro so na poti, vsako uro raznašajo zadnje številke časopisa, zadnjo zbirko partizanskih pesmi, zadnjo bro-

šuro, ki daje smernice za novo delo, in brošuro, ki opisuje zadnji boj, letak, ki opozarja na najbolj pereča vprašanja.

Naša pošta ne pozna starih in novih državnih meja, ne pre-preči jo železniška proga, ob kateri stoji bunker na vsakih 50 metrov, naša pošta pride tudi čez derečo Savo in Sočo, naša pošta pride mimo vseh so-vražnih zased.

Včasih se pa seveda tudi iz-gubi. Še ni dolgo, ko je Sava odnesla dva polna čoina.

Naši kurirji, ki po točnem re-dru opravljajo svojo službo, so junaki. Marsikatera njihova pot je prava bitka. Zasluga naših kurirjev je, da pride naš tisk v sleherno slovensko vas.

Naših kurirjev, naših poštar-

Old Glory Over Tokyo Embassy

Insert shows Admiral William Halsey, famed commander of the U. S. 3rd fleet, and General Douglas MacArthur, Allied commander, as they salute Old Glory as it is unfurled over the American embassy in Tokyo. The general view was taken from the gates of the embassy, showing in the background the wreckage of the city of Tokyo, caused by bombs.

SKEBE & ULLE

PLUMBING AND HEATING CO.

15601 WATERLOO ROAD KENMORE 7248
Nano položimo vodne cevi in sčesimo odvodne kanale. Dajte vaše naprave za grejite na paro in vrčo vodo sedaj pregledati. — Mi prodajamo plumberski in gresni material ter istega tudi inštalira-

Nočni klic: MIKE SKEBE — KE 4614 — AL ULLE — IV 1788

jev pa je čez tisoč. To je tisoč mladih borcev. Njihov list "Kurir" je najlepše opremljen in je poln opisov junata in zmag. Pišejo ga kurirji sami.

Slovenski narod ob Soči, gor-nji Savi, srednji Dravi in Muri še ni užival nikoli svobode. Močnejši gospodarji so mu krojili usodo. Bil je neznaten, nepo-znan.

Ko pa je prišla nadenj naj-težka ura preizkušnje, je pokazal, da je velik in močan. V njem je toliko življenske sile, da je včasih to težko ra-zumeti. To silo dokazuje tudi njegov ilegalni tisk.

Slovenci smo imeli v letih pred vojno svojo knjižno in ča-sopisno kulturo zelo razvito. V desetletju 1930—1940 so izšla poleg izvirnih knjig iz rok na-ših najboljših prevajalcev sko-raj vsa klasična dela evropskih in tudi izven evropskih narodov. Posebno skrb smo posvečali le-pi knjižni obliki in vezavi. Ta-ko lepe knjige, kot je bila slovenska, je bilo le malokje vide-ti. Časopisje je bilo na zavidli-vo visoki stopnji, saj je ob koncu leta 1938 izhajalo čez 250 pe-riodičnih publikacij od dnevni-ka do polletnika, pri čemer je treba upoštevati dejstvo, da je bila kulturno visoko stoeča Primorska pod italijanskim fa-sizmom in Koroška pod Avstri-

jo skoraj brez knjige in brez vsakega časopisa.

Po okupaciji so bila lepi slovenski knjigi in časopisi iz-podnesena tla. Vse je zamrlo. Redke knjige, ki so še izšle, so bile ali strogo strokovne ali vsebinsko odmaknjene od življenga. Časopisi so zdrknili na dobro desetino listov, ki so bili veči-noma nabožne vsebine ali pa so stopili v okupatorjevo službo.

Slovenski partizanski tisk je število predvojnih listov preko-račil in izdal pod najtežjimi po-goji tudi izvirne izdaje sloven-skih knjig, ki govore o največ-jem boju in največji zmagi, ki si jih lahko zamislimo.

Vse to delo je bilo možno, ker je bilo ustvarjeno široko so-delovanje vseh pozitivnih narod-nih sil, ker so tisoči in deseti-soči pozabili na varnost svojih

Zakrajsek Funeral Home, Inc.,
6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 3113

JOS. ŽELE IN SINOV

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVE. ENdicott 0583
Automobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago. Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.
COLLINWOODSKI URAD:
452 East 152nd Street Tel: KENmore 3118

KUHINJSKE PEČI

Vsem gospodinjam naznanjam, da sem dobil veliko zalogo

KUHINJSKIH PEČI

Tappan — Grand — Magic Chef — Roper

V kraškem bomo dobili G. E. električne peči in G. E. električne ledene. Se priporočamo

ANTON DOLGAN

15617 WATERLOO RD.

M. Blaskovič
5801 St. Clair Ave.
HE 2882

Dajte vaš fornez sčistit sedaj. Boljša postrežba in boljše delo. Fornez in dimnik sčisten po "vacuum". \$4 do \$6

National Heating Co.
Postrežba širok mesta
FAirmount 6516

Pridite in oglejte si našo zalogo novih spomladanskih zastorov in "draperies." PARKWOOD HOME FURNISHINGS 7110 St. Clair Ave. Odprt ob večerih

Oblak Mover

Se priporoča, da ga pokliče-te vsak čas, podnevi ali po-noč. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

John Oblaka
1146 E. 61 St.
HE 2730

Behind Your Bonds
Lies the Might of America

LIVAR

IZBORNA PRILICA
National Malleable & Steel Casting Co.

Nobenih težav vselej Civilna produkcija razmatra Smo 77 let na usluži-tačijskim industrijskim

THE NATIONAL MALLEABLE STEEL CASTING CO. 10590 Quincy St. J.

Mali oglasi

B. J. RADIO SERV. 1363 E. 45 St.

Prvovrstna popravila vrst radio apar-

Naprodaj

Gift Shoppe, ki ima skih dohodkov. Nima kratke ure in ob sredini. Se mora prodati. Zglasite se med 2. in 4. poldne na 9907 Lorain.

Radi bolezni

Despite the general opinion, live-stock, and not wheat, is a chief source of income in Kansas. This state also has the largest broom corn market and is first among all states for flour milling, averaging more than 13,000,000 barrels each year. Such diversified production helps build the wealth of a great nation. The bonds of that nation are the world's soundest investment.

U. S. Treasury Department

Piano harmonika s pravna za učenja se pravna za učenja se

\$85.00. Poizve se po

čer na 6723 St. Clair

Harmonika s pravna za učenja se

čer na 6723 St. Clair

Harmonika s pravna za učenja se

čer na 6723 St. Clair

Harmonika s pravna za učenja se

čer na 6723 St. Clair

Harmonika s pravna za učenja se

čer na 6723 St. Clair

Harmonika s pravna za učenja se

čer na 6723 St. Clair

Harmonika s pravna za učenja se

čer na 6723 St. Clair

Harmonika s pravna za učenja se

čer na 6723 St. Clair

Harmonika s pravna za učenja se

čer na 6723 St. Clair

Harmonika s pravna za učenja se

čer na 6723 St. Clair

Harmonika s pravna za učenja se</